

תקציר

תוכנית התנהגותית לכיתה ג'

מוגש ע"י ונינה רוזנבאום

מנתחת התנהגות

מת"י פתח תקווה

א. מטרות:

1. הגברת התנהגויות נאותות
2. הפחתת התנהגויות לא נאותות
3. סימנים מוסכמים

ב. דגשים לעבודה:

1. ארגון סביבה לימודית ומקומות ישיבה
2. הגברת התנהגויות נאותות:
 - א. התנהגויות כללית נאותה בשיעור – ישיבה נאותה שקטה במקום בזמן השיעור, ידיים פנויות, דיבור ברשות.
 - ב. למידה נאותה – קשר עין למחנכת בזמן הסבר, ביצוע הוראות, ביצוע משימות.
 - ג. סימנים מוסכמים - תגובה לשלושה סימנים מוסכמים: "התחל פעילות" – להתחלת עבודה, "הפסק פעילות" – לעצירת עבודה, ידיים פנויות, מבט אל המחנכת + "סימן ידני" לקבלת שקט מהכיתה, על ידי חיקוי תנועת היד של המורה, מבט אל המורה, ישיבה שקטה.

ג. ארגון סביבה לימודית:

1. סידור מחדש של מקומות הישיבה בכיתה (ישיבה בטורים)
2. ארגון מחדש של קירות הכיתה - קיר קדמי עם הלוח כמה שפחות גירויים מסיחים עליו.
3. התאמת מקום ישיבה לתלמיד תוך התייחסות לצרכיו ככל האפשר:

- א. קרבה ללוח
- ב. גורמים מסיחים
- ג. ניידות של המורה בכיתה,
- ד. אינטונציה - הגברה/הנמכה של הקול
- ה. בולטות המורה לתלמיד

ד. חלוקת השיעור ליחידות זמן ברורות:

ראו נספח א'.

ה. איסוף נתונים:

התוכנית הינה אישית, לפי שמות הילדים, על מנת לייצר חווית הצלחה לכל תלמיד.

איסוף הנתונים יתבצע בכל שיעור פעמים בשיעור: באמצע שיעור ובסוף שיעור. המחנכת תסמן על שתי התנהגויות המטרה 1 או 2 או כלום בטבלה מסודרת באקסל עם שמות התלמידים בצד. הטבלה תסכם למחנכת מיהם התלמידים המצטיינים היומיים והשבועיים. כמו כן, ניתן יהיה לראות מיהם המצטיינים החודשיים. הטבלה תשמר על "דיסק און קי" שיהיה אצל המחנכת עם גיבוי. הסימון יתבצע, כאשר הטבלה מוקרנת על גבי הלוח הכיתתי.

***** אין להיגרר לוויכוחים על החלטה בקשר לסימון בטבלה. " אבל המורה, אני כן כתבתי במחברת...".**
במקרה כזה, המחנכת תאמר לתלמיד: "אני רואה את כולם, ונותנת למי שעובד ומתנהג בהתאם".
אין להגיב מעבר לכך... ולעבור מיד למשוב לתלמיד הבא.

ו. חיזוקים:

1. המחנכת תחזק מילולית תלמידים אשר מראים התנהגות של למידה בשיעור כמו קשר עין אליה בזמן הסבר, עבודה שקטה, מוכנות לשיעור בזמן... החיזוק המילולי יהיה: "נהדר דניאל, אתה אני רואה שאתה מקשיב לי, אתה מסתכל עלי" בנוסף, החיזוק המילולי יינתן על התנהגות כללית בשיעור, כלומר על התלמידים לשתף פעולה עם המורה, לשבת בשקט, לא להתווכח... החיזוק המילולי יהיה: נפלא אביה, את יושבת בשקט... או "...את עושה את מה שאני מבקשת"
2. התלמידים יתרגלו להתייחס לסימנים המוסכמים לארגון תחילת והפסקת עבודה ויקבלו חיזוק מילולי ספציפי כמו: "מצויין, אני רואה את דניאל, אמיר, דינה, גאיה הפסקו מיד כשאמרתי את הסימן המוסכם "הפסק פעילות"... או "איזה יופי, רונן שרה, משה מיה מחכים לסימן המוסכם "התחל פעילות", הם לא נוגעים בדפי העבודה שעל השולחן".
3. המחנכת תסמן לתלמידים פעמים בשיעור על המחשב את ביצוע הכללים: התנהגות נאותה, למידה נאותה, כאשר הסימנים המוסכמים יהיו תחת העמודה של הלמידה הנאותה.
4. המחנכת תחלק מחזק ברמה היומית – תלמיד שעמד על אחוזי הלמידה של 80% לפחות ביום יקבל מהמחנכת חתימה/חותמת במחברת הקשר שלו בעמוד האחרון עם תאריך ליד. מחזק ברמה השבועית – תלמידים שיעמדו על 80% הצלחה שבועיים יצאו לפעילות מחזק עם ונינה, בהמשך אבצע הדהייה והמחנכת תוציא לפעילות. כמו כן, המחנכת תיצור קשר דרך המייל או בטלפון להורי התלמידים המצטיינים על מנת לעדכן אותם. מחזק ברמה החודשית – המחנכת תחלק לתלמידים שהצטיינו לאורך החודש תעודת הצטיינות חודשית. בנוסף, כל הכיתה תוכל לצאת לפעילות מחזק כאשר התלמידים המצטיינים החודשיים בוחרים את הפעילות לכיתה. מחזק ברמה השנתית – התלמידים המצטיינים השנתיים יקבלו תעודה הצטיינות שנתית, חתומה ע"י מנהלת ביה"ס.

מבנה שיעור למחנכת כיתה ג', ביה"ס לחינוך רגיל, פתח תקווה:

בשלב זה יתבצע בשיעור שפה, מקצוע שהמחנכת זקוקה לסיוע בניהול השיעור, בכדי לתרגל איתה ולהרגיל אותה לדרך עבודה זו, במשך שבוע עד שבועיים (על פי הצורך).

חלוקת זמני השיעור:

שיעור של 50 ד'		שיעור של 45 ד'	
פתיחה: תאריך, סדר יום, הודעות, כללים התנהגותיים	5 ד'	פתיחה + הקנייה חלק 1	10 ד'
הקנייה חלק 1	10 ד'	עבודה עצמית חלק 1	10 ד'
עבודה עצמית חלק 1	10 ד'	הקנייה חלק 2	10 ד'
הקנייה חלק 2	10 ד'	עבודה עצמית חלק 2	10 ד'
עבודה עצמית חלק 2	10 ד'	סיכום (דידקטי והתנהגותי) + התארגנות	5 ד' עד 7 ד'
סיכום (דידקטי והתנהגותי) + התארגנות	5 ד'		

הזמנים יכולים להיות גמישים עד 5 דקות להוסיף לחלק אחד ולהוריד לחלק אחר.

התארגנות בסוף שיעור = הוצאת הציוד לשיעור הבא או הכנסת הציוד כולו לתיקים (שולחנות ריקים) ויציאה להפסקה או הליכה הביתה (הרמת כיסאות).

דרכי עבודה:

1. הגעה לכיתה כ 2 דקות לפני הזמן.
2. פתיחה (תלוי בשעה של היום במערכת):
 - חזרה על הכללים ההתנהגותיים:
 - "אצלנו בכיתה יושבים ישרה נאותה... ועוד..."
 - כתיבה נושא השיעור על הלוח: "השיעור נלמד על..."
 - חזרה קצרה 2 דקות על השיעור הקודם בדיון: "מי יכול להזכיר לי על מה למדנו בשיעור האחרון בנושא?" **א** שעושה

חזרה: "בשיעור האחרון למדנו על..." **א** מתחילה וממשיכה בדיון

אם אין חזרה, ישר מתחילה בהקנייה.

3. הקנייה:

- מלמדת חלק קצר בצורה פשוטה ובודקת הבנה, מיד אח"כ ע"י שאלת שאלות (3-4 שאלות) במליאה. הבינו, ממשיכה להתקדם הלאה, באותה הדרך, עד שאת מסיימת בתאום עם השעון שמולך. משפט מעבר: "עכשיו נעבור לעבודה עצמית בחוברת עמודים 20-21" + הסבר קצר על המשימה (לכתוב עמודים על הלוח) + סימן מוסכם: "התחל פעילות"

4. עבודה עצמית:

התלמידים אמורים לעבוד כל אחד לבד.

מחזקת על עבודה שקטה

תלמידים שיש להם שאלה, נגשים אליך בהצבעה שקטה, לאחר קבלת רשות לגשת אליך, אחד אחרי השני, בבודדים.

סיימת עם אחד הבא אחריו ניגש אליך....

כשאת עם תלמיד – לא לשכוח כיתה = לבצע "סריקה" + לחזק על עבודה שקטה.

תלמידים שסיימו יכולים לגשת באישור שלך לפינת דפי השעשוע/כייף.

לפני שהזמן עומד להסתיים מתוך 10 הדקות, להכריז בקול: "עוד 2 דקות לסיום.... עוד דקה לסיום... הפסק פעילות" (כיבוי

אורות) – לוודא שכולם הפסיקו פעילות + חיזוק.

משפט מעבר להקנייה מספר 2: "עכשיו אני רוצה להמשיך ללמד אתכם על...."

5. הקנייה מספר 2: אותו הדבר כמו הקנייה מס' 1... ניתן בשלב זה אם אין משהו אחר ללמד, לבדוק את התשובות שענו

בעבודה העצמית. משפט מעבר לעבודה עצמית 2... "מצויין, עכשיו אתם ממשיכים לענות בחוברת בעמודים 22-23" +

"התחל פעילות".

6. עבודה עצמית מספר 2: ראי עבודה עצמית 1.

חשוב לומר לקראת סיום העבודה, עוד 2 דקות לסיום....

7. סיכום שיעור:

דידקטי: "השיעור למדנו על...." את יכולה לעלות שאלות (דיון קצרצר)

התנהגותי: כותבת לעצמך בטבלה מוכנה מראש עם שמות התלמידים, ואומרת בקול אילו תלמידים היו מצטיינים השיעור (בלי הנחות).

בסוף היום (שעה אחרונה איתך):

מוציאה לפעילות כייפית בחוץ: פעילות אחת שאת בוחרת ופעילות אחת שהם בוחרים.

יום רביעי יתחבר לשישי, היות ואת רק שעתיים בכיתה.

סה"כ 4 פעמים בשבוע.

תלמידים שאינם זכאים להשתתף בפעילות ישבו בצד (רצוי רחוקים האחד מהשני) והסתכלו, כאשר את שומרת איתם על קשר עין.

ניתן לצרף חלק בהדרגה או את כולם בהדרגה, בזמנים שונים תלוי בחומרת ההתנהגות.

תלמידים שבצעו התנהגויות קו אדום: קללות, מכות, דיבור לא מכבד למחנכת/מורה, פגיעה ברכוש... לא ישתתפו כלל.

במידה והתלמיד מנסה להפריע, לומר לקבוצה שתמשיך לשחק ולא לשתף אותו ולהתעלם ממנו.

במידה וממשיך להפריע לשנות את המשחק.... אם היה משחק עם כדור והתלמיד ניסה לקחת את הכדור, אז לקחת את

הכדור ולעשות משחק אחר ללא כדור (תופסת), תפסוני, דג מלוח, דגלונים... (מחבואים אסור).

אם הם ממשיכים להגיד לך: "אבל המורה, הוא ממשיך להפריע לנו..." לומר להם: "לא להתייחס, אתם מסוגלים, אנחנו ככה

מלמדים אותו..." התלמידים ילמדו להתעלם מהדרגה מאותם אלה שמנסים להפריע.

גרף מעקב אחר מספר ההתנהגויות הלא נאותות בשיעור ואחוזי למידה בכיתה ג', בשיעורי המחנכת, ספטמבר 2014 עד מרץ 2015

